

EUSKALDUNAK JESUKRISTOREN ALDIAN

ESTRABON'EN LIBURUAK

Orain 2.000 urte euskaldunak zelan bizi ziran jakin geinke, Estrabon gizon jakintsuari esker.

Estrabon Grezian jaio zan, Jesukristo baiño 50 utar leenago, eta Ejipto, Abisinia, Asia Txikia, Italia, Frantzia eta beste lurralde asko, turista bezala, arakatu zituan, gero bere Geografia idazteko.

Ikusi eta entzun zituan barri guztiak bildurik, 17 libururu idatzi zituan, eta irugarren liburuan agertzen deusku zelakoa zan euskaldun menditarren bizi-modua.

BIZIKEREA TA JOKOAK

«Euskaldun menditarrak, diño Estrabonek, ez dabe asko bear biziteko. Ura edaten dabe eta lurrean lo. Gizonak emakumeen antzera ule luzea erabilten dabe, baiña gudarako (gerrarako) bekoki ganean ule ori lotu egiten dabe.

Jokoak eta apostuak asko maite dabez: ariñeketan lasterkari, azkonak (dardoak) nok urrunago jaurti, lagunuen arteko burrukak zaldiz naiz oiñez, artuaz naiz esku-utsik...

JANARIAK

Menditar oneik urteko zatirik luzeenean ezkurrez egin-dako ogiaz bizi dira. Ezkurrak legortu (sikctu), apurtu, eio, eta ogia egiten dabe. Ogi onek luzaro irauten dau.

Aker-okelea jaten dabe. Edaritzat zerbezaren antzeko sagarraren ardaa edaten dabe.

An ez dago ardaurik, baiña noz edo noz ardaa esku-ratzen ba dabe, senide arteko bazkarietan laster amaitzen dabe.

Janariak onduteko orioaren orde, koipea erabilten dabe.

MAIBURUKOAK ETA DANTZAK

Bazkarietan zaarrenak eta agintariak mai-buruan jarten dira, eta janariak euren artean eskuz-esku pasatzen dabez.

Jan ondoren, txistu eta txikibitu soiñuan, dantzari asten dira, gizonak eta emakumeak eskutik elduta.

Dantzari oso ariñak dira: leenengo saltuak goraka egi-ten dabez, eta gero belaunen ganean jausten dira.

OITURAK

Gizonak baltzez jasten dira, baiña emakumeak soiñe-koen ganean lorak josten dabez.

Jateko ontziak danak egurrezkoak dira.

Diruruk ez dabe erabilten, eta gauzak alkarren artean trukean saltzen dabez.

Gizon bakotxa andra batekin bakarrik ezkontzen da.

Zugatz enborrez egindako batel txikietan ur ganean ibiltzen ikasi dabe.

ERROMATARRAKAZ

Euskaldunen mendietara joateko bideak estuak eta la-tzak dira.

Leenago erromatarrakin burrukan ibili ziran, baiña orain bakeak egin dabez, eta batzuk erromatarrakin batera, diruagatik, gerrara (gudara) joaten dira.

Leen basatiak ziran, baiña orain erromatarrak irakatsi-ta, bizitza ohea eta gozoagoa daroe.

IZKUNTZA TA JAUNGOIKOA

Menditar arein izkuntza ere basatia da, eta gure agoak ezin leike alako berba latzik esan.

Arein izkuntzak gure belarrietan min emoten dau.

LAGUN ARTEKO BURRUKAK MAITE DABEZ, JOKO LEZ

Batzuek diño menditar areik ez dabela Jaungoikorik. Ori ez da egia.

Illargi betea danean, txabolen aurrean, etxeko guztiak batuta, eguzkiak argi egin arte, dantzaka eta kantaka, euren Jaungoiko agurtuten dabe.

Jaungoiko ori bakarra da, eta ez dauka izenik.

*

Estrabonen Historia au irakurri ondoren, berak esan-dako guztiak edo geienak, euskaldunei buruz, egiak dirala esan geinke.